

Egyről, másról.

Írta: M. Orbán Eliz.

Mint egy csokor virág — csak úgy vonulnak el lelkeszemeim előtt, londoni emlékeim...

A ködök városa! ahogyan mondani szokták azok, kik csak ennyit tudnak Londonról és Angliáról.

Én sem akarok ezuffal egy pontos útleírást közölni, hol elmondanám mindazon közismert tényeket, melyeket az újságolvasó amúgy is ismer.

Most, hogy ismereteim tárháza oly sok londoni nagysággal és szépséggel bővült, bizony elszomorodva jöttem megint haza Keletre, ahol sok szépség szunnyad, csipkerózsa álmát aludva és a hol pesti nagyságok uralkodnak öntelten a vidék felett, az akadémia pókhálós, védbástyái mögül.

Ezt ugyan minden magyar elzokogja, midőn a Kárpátoknál vagy az Adrián át megpillantja újból hazánkat. A dolog mégsem oly szomorú, mint amilyennek látszik. Mert hála Istennek, mi is tettünk már pár lépést a haladás lépcsőfokán.

De még ingadozók lépteink, még nem jutottunk el oda, hogy a nagyok teljesen észrevegyenek, de már bámulva fedezik fel a Keletről jövő fényesség halvány konturait.

Ezt örömmel tapasztaltam.

És ekkor eszembe jutott a Kultura! Mely minket fiatalokat támogat, bűzdít, bátorít s egész Magyarhon ingadozó s politikai harcok által elgyengült lépteit igyekszik a kultura mezejére irányítani.

Természetesen még nagyon sok, sok minden hiányzik ahhoz, hogy az angolokkal versenyez-hessünk. Hiányzik a bátorság, mert még mindig félünk a társadalom nagyságos és méltóságos közvéleményétől.

Hiányzik a tisztánlátás, mert még mindig a külföld silány gyári áruinak vonnak hálgyogot szemeinkre és jaj annak aki tisztán mer látni minden téreken. A méltóságosok és nagyságosok közvéleménye minden lépten-nyomon akadályozza. Ráolvas hisztériát és más efféle divatos dolgokat.

1491

Hiányzik bizony sok minden.

De van egy lelkes csapat. A Kultura tábora ez, kik munkálkodnak és reménykednek, hogy eljön majd a tisztánlátás hajnala és ránk köszönt a bátorság órája!

Mindezeket elgondoltam már Londonban is, amint tea mellett Blumenfeld teahousejában ültem.

A párizsi hasonnevű cég testvére. Megfelel a mi Gerbeaudunknak, de persze szebb és mindenképpen grandiozusabb.

Nagy közönség és zene... Előttém lebeg Muzidora gyönyörű képe, Gainsbourough, Reynolds lady, Hamilton portraije. A modern festőiskola a National Galleryben. Lelki szemem itt időznek, szökés, vöröses, egyszerű, nagyon is egyéni hajviseletű ladyk fején.

Magasság, karcsúság, a ruhák természetes nyugodt vonalai, kényelmes cipő, egyszóval ez nem Párizs. Semmi mesterkélttség.

Nem kacér, nem hiu és lehetetlen ruhák, de azért a undineffeknek oly elragadóan jót álló. Mondom ez nem Párizs. És milyen kényelmes, rövid aljak.

Nem por, sár és bacillushordozó kisvárosi uszályok a piacon...

Más képek...

Butorkiállítás. Egy ilyen üzlet minden termében más-más szoba van berendezve.

(Dinning, bed, smoking, drawing, sinffin-groom.) A legapróbb részletek, díszítések, fárgyak, a legművésziesebb, finom izléssel kidolgozva. Természetesen ez az izlés pénzbe kerül és a mi átlagos vagyoni viszonyainkhoz mérten, nem is jó elsajátítani...

Rózsák a Reso Gardenben... III. György király kedvenc helye. A természet mélasága megfogja a szívet.

Anglia éghajlata általában télies, zord. De a Golf áram kiszorítja a telet, e küzdelemből lesz a nagyszerű levegő, a remek olajzöld pázsit. Minden kis falu felér egy üdülő teleppel. Ilyen Enfield külváros. Egy szép villatelep. Pázsitján ugyancsak járja a golf és tennisz.

És a hölgyek! Nem boutonoktól csillogó, ájulásig befűzött mesterséges lábak, hanem erős, egészséges, ebből kifolyólag nyílt, őszinte és nagyon önfegyelmezett asszonyok. Itt nincs sirás, ideggörcs egy kalap miatt. Nincs álarc,

1492

szenvelgés. Az angol nő a párizsi divattól csak a sikket veszi át. Ő formálja tovább, éghajlatnak, vagyoni állapotnak és egyéniségnek megfelelően a divatot.

Egy villakerfben egyforma zöld ruhába öltözött nők lőnek ijjal 300 méteres céltáblákra. Az Archery (íjjászat) nagyon kedvelt sport, ujabban.

Az angol nők függetlensége elérhetetlen magasságban áll, mondjuk egy lipótvárosi kis milliomos palota előtt. Pedig a ricemondi női klub elnökének még egy negyede sem jut azon földi javakból, mit a fenti kis palota tulajdonosnője magának mondhat. Mégis jóval szabadabb, függetlenebb az a közepes vagyoni viszonyokkal bíró angol nő. Családi életében, férjétől is nagyobb tiszteletben s mindenki által becsülésben részesül. Igaz, hogy arra rá is szolgál.

Szép a Hyde-park lovagló korzója.

Sok nő férfinyeregben ül a lóháton.

Igaz, hogy esztétikai érzékeinket nem elégtí ki, de mennyivel kényelmesebb, biztosabb, egészségesebb a lovaglásnak ez a módja, ezt tapasztalatból is mondhatom. Ezt nálunk is kezdik már honosítani mágnás kisasszonyaink.

Még sok minden jutott így eszembe, londoni szemüvegen nézve a magyart.

Van egy asszony Angliában, akit én mindenekfelett nagyra becsülök: Lady Warwick.

Parkban fekvő ősi kastélyát, saját költségén, női gazdasági iskolának rendezte be. Fősúlyt a tejjgazdaságra fekteti. Gazdagon felszerelt konyhái vannak, hol a főzés igen komplikált tudományát tanítják. A főkurzus két évig tart, mindent felölel s a nyert gazdasági bizonyítvány a legmagasabb gazdasági kiképzést adja.

A legelőkelőbb tanítványok is mindent maguk végeznek. (Mosás, mosogatás, takarítás.) Dacára fáradságuknak, mégis minden este átöltöznek a dinerre.

Minden növendéknek külön szobája van és minden kettőnek egy közös fürdőszobája.

Istenem! hány ősi kastély áll az év legnagyobb részén elhagyottan, lakatlanul terjedelmes parkok közepén, míg a méltóságos úr Pesten vagy Párizsban mulat, de Magyarországon a „ladyk“ nem ily bőkezűek.

1493

Istenem! hány vidéki ház épül és omlik össze az oly szükséges, higiénikus fürdőszoba nélkül.

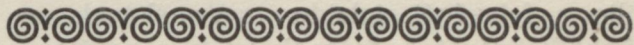
Szalonnak muszáj lenni. Fürdőszobának nem; mert azt úgy sem látja senki. Ezt lehetne alkalmazni az egész magyar középosztály társadalmára. (Tisztelet a kivételnek.)

Bizony sok szomorúság gyűlt össze szívemben, London utcáit járva.

Bizony sok akaratra és munkára van szüksége a Kulturának és olvasóinak, hogy mindez megváltozzék.

Pedig? nincsen párja a magyar földnek, magyar szívnek, magyar lirának, nótának — és nem is lesz — a jövőben.

Következvén nemsokára 1913. esztendeje, igyekezzünk, munkálkodjunk és reméljünk!

Falusi éjszakák.

Írta: Izsák Gyula.

I.

A dombon túl felhők gomolyognak.
Az erdő felől pászfortüz ragyog ...
Hús szél nyargal. A kis házak felett
Még pislákolnak apró csillagok.
... Valahol a lámpa ég még álmosan,
S egy ágy körül csendes asszonyok állnak.
Halk sikoly rebben el tompán az éjben:
Most egy apró élet tör utat magának.
Nagy csend mindenütt. Csak apró zavar
Van a kicsi házban ...
Egy új csillag gyúlt ki az ég bársonyában.

II.

... Emlékezem egy régi éjszakára.
Különösen tisztán ragyogott az ég,
A széles puszta dús fényárban uszott,
S végig ... végig ... a messzi végtelenség.
S mégis ... mégis az éj szomorú volt,
Tikkasztó bánat ült a táj felett
És sápadtan bámult a földre a hold.
... Egy házból csendben kihallatszott
A pap imádkozó szava:
Életet rabolt akkor az éjszaka.

1494